

Białystok, 17.02.2022r.

Zn.spr.: ZS.6004.10.2021

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W BIAŁYMSTOKU**

PODSUMOWANIE

**STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO PLANU URZADZENIA LASU
NADLEŚNICTWA GŁĘBOKI BRÓD
1.01.2022 – 31.12.2031**

Luty 2022r.

Spis treści

1. Uzasadnienie wyboru przyjętego projektu Planu Urządzenia Lasu,
2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
3. Opinie właściwych organów (art. 57 i 58 Ustawy o udostępnianiu ...),
4. Udział społeczeństwa w opracowaniu Planu Urządzenia Lasu, zgłoszone uwagi i wnioski - zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu,
5. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone,
6. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu,
7. Załączniki.

Podstawa prawna

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).

2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020r., poz.283) w szczególności Art. 55,ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku, wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, rozumianej jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów „których. realizacja może spowodować

znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” [Art. 46 ww. Ustawy]. Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Przy określaniu zadań gospodarczych kierowano się przepisami zawartymi m. in. w:

- ustawie o lasach z dnia 28 września 1991 r. o lasach, (Dz.U. 2020 poz. 6).
- ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2020r. poz. 55)

Projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu oraz Zarządzeniem nr 83 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 23 listopada 2012 r. Umowa na wykonanie Projektu planu urządzenia lasu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko została zawarta z BULiGL na podstawie obowiązujących regulacji prawnych. Fakt zawarcia umowy został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Ad. 1 Uzasadnienie wyboru przyjętego projektu Planu Urządzenia Lasu (PUL)

Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głębocki Bród nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Celem planowania urządzeniowego było opracowanie projektu PUL zgodnie z wymogami przepisów prawa odpowiednim uwzględnieniem oczekiwań społecznych w zakresie ochrony środowiska. W planie założono określenie celów ochronnych i hodowlanych długo- i średniookresowych, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach. Określenie celów polegało m.in. na:

- inwentaryzacji i ocenie stanu lasu, w tym siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunku oraz drzewostanów,

- skutecznej ochronie cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nie objętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zebraniu informacji do programu ochrony przyrody, w tym dotyczących ochrony obszaru Natura 2000,
- preferowaniu naturalnego procesu odnawiania lasu, a także jak najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach,
- wykonywaniu zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- rozpoznaniu podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska,
- przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania realizacji planu urządzenia lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy,
- rozpoznaniu ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określeniu spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w urządzanym nadleśnictwie,
- ustaleniu obligatoryjnego etatu cięć w użytkowaniu rębny i powierzchniowego etatu cięć w użytkowaniu przedrębny,
- ustaleniu zadań z zakresu odnowienia i pielęgnowania lasu.

Przy tworzeniu projektu PUL na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Pierwszym etapem wariantowania były ustalenia Komisji Założeń Planu z dnia 17.10.2019 r. Wypracowane zostały wytyczne i założenia do sporządzenia projektu planu oraz Programu Ochrony Przyrody. Określono zasady prowadzenia terenowych prac urządzeniowych.

Najważniejszymi ustaleniami było określenie i przyjęcie:

- gospodarstwa: specjalnego, lasów ochronnych, lasów gospodarczych,
- sposobów zagospodarowania (określonych rodzajów rębni), typów
- drzewostanów (TD) oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla
- poszczególnych typów siedliskowych lasu;
- okresów odnowienia,
- metod ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunku,

Ustalenia jakie zapadły w procesie dyskusji, zostały zapisane w protokole z KZP, który został poddany konsultacjom społecznym. Kolejnym etapem, na którym rozważano różne warianty, było sporządzenie wykazu projektowanych cięć ochronnych i hodowlanych wraz z mapą przeglądową cięć,

Przy określaniu lokalizacji planowanych cięć rębnych przestrzegano:

- wymogów ładu czasowego i przestrzennego,
- ograniczeń i nakazów wynikających z pełnionych funkcji,
- zasad i wytycznych zawartych w regulacjach Lasów Państwowych,
- wytycznych KZP i ustaleń NTG.

Optymalne rozplanowanie cięć, regulowane etatem użytkowania głównego, jest pochodną potrzeb wynikających z cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych. Wariantowanie projektu PUL pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono zalecenia modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej w stosunku do obiektów objętych ochroną, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków, jak również podano zalecenia mające na celu ochronę siedlisk przyrodniczych. Podczas opracowywania Prognozy wskazano elementy, które powinny ulec modyfikacji. Są to: dostosowanie typu drzewostanów (TD) do siedlisk przyrodniczych oraz sposoby ochrony stanowisk gatunków chronionych.

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i

technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne - na etapie tworzenia planów cięć odnowieniowych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu planu odbywał się podczas KZP i NTG, szkoleń i spotkań roboczych z zakresu specyfiki prac urządzania lasu i prowadzenia cięć odnowieniowych i hodowlanych, w których brali udział przedstawiciele społeczeństwa i środowisk ekologicznych.

W związku z powyższym, należy stwierdzić, że przedstawiona wersja Planu zawiera optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania.

Ad. 2 Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.

W Nadleśnictwie głównym celem projektu Planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany poprzez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach unijnych (siedliskowej i ptasiej), konwencjach (o ochronie różnorodności biologicznej), bońskiej, berneńskiej, programach (Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej).

Brak realizacji projektu PUL niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca, jakim jest drewno, opóźnienia w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych. Nadleśnictwo Głębokki Bród obejmuje powierzchnię 9572,29 ha gruntów Skarbu Państwa.

Na terenie Nadleśnictwa nie występują rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe czy też stanowiska dokumentacyjne. Występują natomiast:

1. Obszary Chronionego Krajobrazu: „Puszcza i Jeziora Augustowskie”, „Pojezierze Sejneńskie”.

2. Pomniki Przyrody – 8 sztuk (2 grupy drzew, 4 pojedyncze drzewa, 1 krzew i 1 głąz narzutowy).

3. Obszary Natura 2000:

- (OSO) PLB200002 – Puszcza Augustowska;
- (SOO) PLH200004 – Ostoja Wigierska;
- (SOO) PLH200005 – Ostoja Augustowska;
- (SOO) PLH200007 – Pojezierze Sejneńskie.

4. Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt - w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa możliwe jest występowanie:

- 49 gatunków roślin objętych ochroną: 13 – ściśłą, 36 – częściową,
- 14 gatunków porostów objętych ochroną: 3 – ściśłą, 11 – częściową,
- 1 gatunek grzyba objęty ochroną częściową,
- 178 gatunków zwierząt objętych prawną ochroną, w tym:
 - 25 owadów (7 objętych ochroną ściśłą i 18 częściową),
 - 6 mięczaków (4 objęte ochroną ściśłą i 2 częściową),
 - 4 ryby kostne i minogi (objęte ochroną częściową),
 - 8 płazów (2 objętych ochroną ściśłą i 6 częściową),
 - 6 gadów (1 objęty ochroną ściśłą, 5 częściową),
 - 16 ssaków (7 objętych ochroną ściśłą i 9 częściową),
 - 113 ptaków (107 objętych ochroną ściśłą i 6 częściową).

Ochrona Głuszca (*Tetrao urogallus*).

Największy polski kurak leśny występujący od wieków w Puszczy Augustowskiej według danych z roku 2012 spadł liczebnie do poziomu ok. 50 osobników. W celu odbudowy jego puszczańskiej populacji, złożony został w 2011 r. do funduszu Life+ projekt pt. „Aktywna ochrona nizinnych populacji głuszca w Borach Dolnośląskich i Puszczy Augustowskiej”, gdzie Nadleśnictwo było współbeneficjentem. Przed złożeniem projektu wykonano analizę przyczyn regresu liczebności populacji i zaprojektowano działania mające na celu ich eliminację lub złagodzenie. Za

najważniejsze zagrożenia uznano: krytycznie niską liczebność, a co za tym idzie złą kondycję genetyczną i izolację stanowisk występowania, przekształcanie biotopu, presję drapieżników i antropopresję. Działania projektowe realizowane były na obszarze czterech nadleśnictw Puszczy Augustowskiej, na łącznej powierzchni 71 370 ha. Aby kontynuować działania prowadzone w latach 2012–2018, w ramach projektu Life+, Nadleśnictwo Głęboki Bród przystąpiło do kolejnego Projektu. Jest to projekt pod nazwą „Ochrona głuszca (*Tetrao urogallus*) in situ i ex situ w Puszczy Augustowskiej”, finansowany z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Funduszu Leśnego oraz środków własnych nadleśnictwa. Głównym celem projektu było kontynuowanie wcześniej rozpoczętych działań. Jesienią 2021 r. ukończono budowę kompleksu budynków Ośrodka Hodowli Głuszca na terenie leśnictwa Chylinki. Powołano gospodarstwo specjalne na obszarze bytowania głuszca oraz w miejscu jego przystosowywania do wypuszczenia na wolność na terenie leśnictwa Ostęp. W skład gospodarstwa specjalnego weszły oddziały 557–560 oraz 596–599. Do końca 2022 roku nadleśnictwo będzie prowadzić działania ochronne w ramach instrumentu finansowego POIŚ oraz funduszu leśnego. Po tym okresie wszelkie działania będą kontynuowane w ramach ciągłości projektu. Jednocześnie nadleśnictwo podejmie prace związane z pozyskaniem środków zewnętrznych na finansowanie projektu w dalszym okresie.

Przy granicy z Wigierskim Parkiem Narodowym przebiega jego otulina. Nie jest ona jednak, w rozumieniu art. 5 ust. 14 ustawy, formą ochrony przyrody, lecz obszarem ustanawianym w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Przy tworzeniu projektu planu na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas posiedzenia KZP i NTG.

Rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić realizację czterech ustawowych celów gospodarki leśnej. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego uzgadniania sposobów realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Projekt PUL w swych ustaleniach nie narusza zasady zachowania integralności obszarów Natura 2000. Chronione przez zapisy Projektu PUL w podobny sposób są zarówno stanowiska gatunków na terenie obszaru jak i poza nim, co zapewnia zachowanie spójności czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Analizę rozwiązań alternatywnych, o których mowa w art. 55, ust. 3 ustawy z dnia 3.10.2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku..., wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera ocenę planowanych w projekcie PUL, działań na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska.

Analizując zaprojektowane zabiegi gospodarcze w projekcie PUL na występujące gatunki zwierząt i ich siedliska stwierdza się, że nie przewiduje się sytuacji, w której zapisy Projektu PUL naruszają zakazy, o których mowa w art. 52. ust.1 pkt 1, 3-5 i 11 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. tj. umyślnego zabijania, okaleczania i chwytania chronionych gatunków, umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych, niszczenia ich siedlisk i ostoi, niszczenia ich gniazd, nor, lęgówisk, żeremi, zimowisk, i innych schronień, umyślnego płoszenia i niepokojenia.

Charakter działań przewidzianych w dokumencie tj. czas trwania, zasięg przestrzenny, częstotliwość oraz rodzaj i skala oddziaływania, nie powodują zakłócenia w funkcjonowaniu gatunków zwierząt we właściwym stanie ochrony to znaczy, że niezagrożona jest ciągłość istnienia populacji wraz z ich siedliskami występowania. Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu dla przedmiotowego nadleśnictwa oraz „Prognozy oddziaływania na

środowisko...”, jak również opinie wyrażone przez właściwe organy przyczynią się do poprawy stanu środowiska, w tym również ochrony obszarów Natura 2000.

Ad. 3 Opinie właściwych organów (art. 57 i 58 Ustawy o udostępnianiu ...)

W dniu 25.10.2019 r. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku wystąpił z wnioskiem (Znak:ZS.6004.46.2019) do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PWIS) o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu Nadleśnictwa. Stosowne uzgodnienie RDLP otrzymał z RDOŚ dnia 15.11.2019r. (Znak: WPN.611.20.2019.MW).

Po opracowaniu projektu planu urządzenia lasu nadleśnictwa wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, dyrektor RDLP w Białymstoku wystąpił pismem z dnia 22.11.2021r. (Znak: ZS:6004.10.2021) o zaopiniowanie ww. dokumentów do RDOŚ w Białymstoku. Projekt planu urządzenia lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem WPN.611.26.2021.MW z dnia 21.12.2021r. Z uwagi na zmianę przepisów dotyczących opiniowania (brak konieczności opiniowania) projektu PUL nadleśnictwa nie poddano do zaopiniowania przez PPWIS w Białymstoku.

Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego postanowieniem OPIK-44-42/2021 z dnia 3.12.2021r. uzgodnił projekt PUL Nadleśnictwa Głębokki Bród.

Ad. 4 Udział społeczeństwa w opracowaniu Planu Urządzenia Lasu

W trakcie prac nad opracowaniem projektu PUL Nadleśnictwa Głębokki Bród odbyły się konsultacje społeczne. W biuletynie informacji publicznej RDLP i nadleśnictwa, na tablicy ogłoszeń oraz w prasie lokalnej zostało podane do publicznej wiadomości ogłoszenie informujące, że od dnia 14.01.2022 r. przez okres minimum 21 dni istnieje możliwość zapoznania się z dokumentacją projektu planu urządzenia lasu w/w Nadleśnictwa. Przedmiotowe dokumenty zostały zamieszczone na BIP RDLP i nadleśnictwa oraz wydruki udostępnione w siedzibie nadleśnictwa.

Mieszkańcy społeczności lokalnej, organizacje ekologiczne, instytucje samorządowe miały możliwość zgłoszenia uwag i wniosków telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz listownie. Konsultacje zakończono w dniu 7.01.2022r.

W ramach konsultacji ze społeczeństwem do dokumentacji projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród na lata 2022 – 2031 nie nadesłano uwag i wniosków.

Ad. 5 Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na Środowisko (jeśli zostało przeprowadzone).

Nadleśnictwo Głęboki Bród nie jest położone w bezpośrednim sąsiedztwie z innymi państwami. Odległość do najbliższej granicy z Białorusi wynosi około 20 km. Realizacja Planu nie spowoduje negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Ad. 6 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Monitorowanie skutków realizacji planu urządzenia lasu będzie prowadzone w ramach kontroli funkcjonalnej nadleśnictwa oraz funkcjonalnej i instytucjonalnej służb RDLP z wykorzystaniem wyników kontroli problemowych Inspekcji LP.

Monitorowanie realizacji zadań gospodarczych przeprowadzone będzie jednorazowo pod koniec obowiązywania planu urządzenia lasu, w procedurze analizy gospodarki przeszłej w nadleśnictwie z wykorzystaniem danych z bieżącej taksacji stanu lasu oraz stanu lasu na początek obowiązywania PUL, w tym danych z zaktualizowanego POP.

Analizie zostaną poddane:

- wykonanie cięć w użytkowaniu rębnym,
- zadania z zakresu hodowli lasu (odnowienia i zalesienia),
- przestrzeganie ustalonych składów gatunkowych upraw w tym na siedliskach przyrodniczych,
- przestrzeganie ustalonych form ochrony przyrody
- ochrona lasu w tym ochrona przeciwpożarowa,

- gospodarka łowiecka,
- infrastruktura techniczna w tym z zakresu turystyki i rekreacji,
- realizacja projektu LIFE „Ochrona głuszca (Tetrao urogallus) in situ i ex situ w Puszczy Augustowskiej” w oparciu o przyjęte w nim wskaźniki.

Za monitoring przyrodniczy w zakresie obserwacji siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 jest odpowiedzialny Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Dyrektor

Andrzej Nowak
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Białymstoku
/podpisano elektronicznie/

W załączeniu: Opinie: RDOŚ, Wigierskiego PN

Do wiadomości: Nadleśnictwo Głęboki Bród